הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן תד תה

וְהִגִּיעַ לַנָּמֵל, אִם מְשֻׁנְכְנַס הַשַּׁבָּת עַד שֶׁהִגִּיעַ לַנָּמֵל (י) לְעוֹלָם הָיְתָה (ג) לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה מִקַּרְקַע הַיָּם אוֹ הַנָּהָר, (יא) יוֹרֵד וְאֵינוֹ נִמְנָע, וְיֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם אַמָּה (יב) * מִמָּקוֹם שֶׁפָּגַע בּוֹ לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה. הַגָּהּ: וְאִם הוּא סָפֵק (יג) אִם הוּא לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה אוֹ לא, (יד) אָזְלִינַן לְקוּלָּא (המגיד פכ״ז (ס״ג)). (טו) וְאִם כְּבָר (ג) יָצָא אַלְפַּיִם מִמָּקוֹם שֶׁפָּגַע לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, דְּאֵין לוֹ רַק אַרְבַּע אַמּוֹת, מִכָּל מָקוֹם אִם צָרִיךְ לָצֵאת מִן הַסְּפִינָה (טז) מֻכְרָח גְּשָׁמִים שֶׁיּוֹרְדִים עָלָיו אוֹ שֶׁחַמָּה זוֹרַחַת עָלָיו, (יז) אוֹ שֶׁצָּרִיךְ לְנַקְּבָיו (ד) וְצָרִיךְ מִכְּחַ זֶה לְכָנֵס בָּעִיר, הֲוָה לֵיהּ כָּל הָעִיר כְּאַרְבַּע אַמּוֹתָיו, וְכֵיוָן דְּעָל עָל (אור זרוע (פ״ג סי׳ תפ״ז) ומרדכי (סי׳ תפ״ו) והגהות אשירי פרק מי שהוציאוהו (פ״ד סי׳ ו)). וַעַיִן לְקַמָּן סִימָן ת״ו. וַעַיִן לְעֵיל סִימָן רס״ו מִי שֶׁרוֹכֵב בַּדֶּרֶךְ וְחָשְׁכָה לוֹ בְּעֶרֶב שַׁבָּת כֵּיצַד יַעֲשֶׂה:

א משנה ערוכין נ״ב (ע״ב) וּכְתָבָא קַמָּא, וְכֵן כָּתַב רַמְב״ם בְּפֶרֶק (כ״ו) [כ״ז (ה״י-א״)]. ב שם בַּגְּמָרָא, וּכְלִשְׁנָא בְּתָרָא.

תה דִּין הַיּוֹצֵא חוּץ לַתְּחוּם. וּבוֹ ט׳ סְעִיפִים:

א אִמִּי שֶׁיָּצָא חוּץ לַתְּחוּם אֲפִלּוּ אַמָּה (ס) אַחַת, (א) לא יִכָּנֵס לִהְיוֹת כִּבְנֵי הָעִיר, וְאֵין לוֹ אֶלָּא (ג) אַרְבַּע אַמּוֹת (ב) מֵעֲמִידַת רַגְלָיו וְלַחוּץ: **ב** הָיְתָה רַגְלוֹ אַחַת תּוֹךְ הַתְּחוּם וְרַגְלוֹ אַחַת חוּץ לַתְּחוּם,

בֵּאוּר הַלָּכָה

אַף בִּבְרַמְלִית יֵשׁ לָנוּ לְהַחְמִיר, וְאַף שֶׁאֵינוֹ דּוֹמֶה לִגְמָרֵי לְדִגְלֵי מִדְבָּר, כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי:

* מִמָּקוֹם שֶׁפָּגַע וְכוּ׳. לְכְאוֹרָה מִדְּסָתָם, מִשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ רַק דֶּרֶךְ הִלּוּכָהּ פָּגְעָה בְּמָקוֹם שֶׁהוּא לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, גַּם כֵּן קָנָה שְׁבִיתָה בְּאוֹתוֹ מָקוֹם. וְקָשֶׁה דְּהָא מַשְׁמַע בִּגְמָרָא דַּף (מ״ה) [מ״ו] (ע״א) דְּהֵיכָא דִּמְיַנֵּד נַיְדֵי לא קָנָה שְׁבִיתָה אֲפִלּוּ בִּלְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, וְהָכִי נַמִּי דִּכְתִיבָה. וְאִפְשָׁר לְחַלֵּק דְּהוּלַּךְ בִּסְפִינָה שְׁאנֵי, דִּסְפִינָה מֵינָח נַיְחָא וּמְיָא דְּקָא מְסַגֵּי תּוֹתָהּ, וּכְמוֹ שְׁמָצִינוּ סְבָרָא זוֹ בְּכֻבָּא מְצִיעָא דַּף ט׳ עַמּוּד ב׳. אֲמְנָם אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּחִדּוּשֵׁי רַשְׁב״א (מג. ד״ה ואחינן) שֶׁהִקְשָׁה כֵּעַיִן זֶה עַל הָא דְּמִסְפְּקִינַן בְּגִמָּרָא לְעִנְיַן סְפִינָה בְּהוֹלֶכֶת לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה אִי יֵשׁ תְּחוּמִין אִי לא, וּמֵיתֵינַן רְאָיָה לָזֶה מִסְּפִינָה דְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל עַיֵּן שָׁם, כָּתַב עַל זֶה וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: וְקָשֶׁה לִי דְּהָא סְפִינָה מֵינַד נַיְדָא וְאָמְרִינַן לְקַמָּן דְּמִיָּא בְּעָבִים לא קָנוּ שְׁבִיתָה מִשּׁוּם דְּנַיְדֵי וְכוּ׳, וְיֵשׁ לוֹמַר דִּסְפִינָה גַּמְלִיאֵל כָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת מֵינַח נַיְחָא. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי כִּדְבָרָיו גַּם כֵּן בְּחִדּוּשֵׁי הָרַמְבַּ״ן (מג. ד״ה ועוד), שֶׁאֲפִילּוּ בִּסְפִינוֹת מֵעֲשָׂרָה בִּסְפִינָה מְהֻלֶּכֶת אֵין בָּהּ מִשּׁוּם יוֹצֵא מִחוּץ לַתְּחוּם מִשּׁוּם דְּמֵינַד

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לַנָּמֵל, אֶלָּא רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁבָּא עִם הַסְּפִינָה בְּשַׁבָּת וְהִגִּיעַ לַנָּמֵל: (י) לְעוֹלָם וְכוּ׳. דְּאִם הָיְתָה אֲפִלּוּ פַּעַם אַחַת לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, (ז) אַף בְּתוֹךְ הַשַּׁבָּת קָנָה שָׁם שְׁבִיתָה, וְאִם מִמָּקוֹם הַהוּא עַד הַנָּמֵל הוּא יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם, (ה) שׁוּב אֵינוֹ רַשַּׁאי לִירֵד מֵהַסְּפִינָה לְהַנָּמֵל, דְּאֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת, דְּהַיְנוּ מָקוֹם יְשִׁיבָתוֹ בַּסְּפִינָה שֶׁחֲשִׁיבָא כַּלָּה כְּאַרְבַּע אַמּוֹת. וּכְשֶׁמַּלִּיג בְּשַׁבָּת בְּסְפִינָה הָעוֹמֶדֶת לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים עַל מְנָת לֵירֵד מִמֶּנָּה בְּשַׁבָּת זֶה בְּמָקוֹם אַחֵר מֵעֵבֶר הַשֵּׁנִי שֶׁהוּא חוּץ לְאַלְפַּיִם אַמָּה, צָרִיךְ לְזֶהֵר שֶׁמִּיָּד שֶׁקָּנָה שָׁם שְׁבִיתָה בַּסְּפִינָה בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת כְּשֶׁהִיא (ו) עוֹמֶדֶת לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, לא יֵצֵא לַיַּבָּשָׁה, דְּאִם יֵצֵא לַיַּבָּשָׁה שָׁעָה אַחַת קָנָה שָׁם שְׁבִיתָה, וְשׁוּב יִהְיֶה אָסוּר לוֹ לִירֵד מִמֶּנָּה לַנָּמֵל שֶׁהוּא חוּץ לְאַלְפַּיִם מִמְּקוֹם שְׁבִיתָתוֹ עַל הָאָרֶץ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן רמ״ח, עַיֵּן שָׁם (ס״ג ומשנ״ב ס״ק כב): (יא) יוֹרֵד וְכוּ׳. וְאִם הַסְּפִינָה רָחוֹק מִן הַנָּמֵל, יוֹרֵד דֶּרֶךְ כָּבָשׁ. וְלַעֲבֹר דֶּרֶךְ מַעְבֶּרֶת הַשֵּׁט עַל פְּנֵי הַמַּיִם (שָׁקוֹרִין פְּרַא״ם), אִם הִיא קְשׁוּרָה בַּסְּפִינָה וּבַנָּמֵל, לְכֵלִי עַלְמָא מֻתָּר לֵירֵד. וְאִם אֵינָהּ קְשׁוּרָה, (ו) יֵשׁ מַתִּירִין, וְיֵשׁ אוֹסְרִין מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּשֵׁט, כֵּיוָן שֶׁלֹּא שָׁבַת עָלָיו מִבְּעוֹד יוֹם. אָכֵן בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ״ז (ס״ג) (ח) מַשְׁמַע דִּכְשֶׁלֹּא יָצָא מִן הַסְּפִינָה לַיַּבָּשָׁה מֵעֵת שֶׁשָּׁבַת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת עַד עַכְשָׁיו, מֻתָּר: (יב) מִמָּקוֹם שֶׁפָּגַע. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אִם פָּגַע בְּמָקוֹם שֶׁהוּא לְמַטָּה מִיּ״ד רָחוֹק מִן הַנָּמֵל, מוֹדְדִין לוֹ הָאַלְפַּיִם אַמָּה מִשָּׁם: (יג) אִם הוּא לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה וְכוּ׳. קָאֵי אֲשֵׁעוּר שְׁנַיִם עָשָׂר מִיל דְּיָמִים וּנְהָרוֹת, וְהוּא הַדִּין (ט) לְעִנְיַן שִׁעוּר דְּאַלְפַּיִם דְּיַבָּשָׁה: (יד) אָזְלִינַן לְקוּלָּא. וְתָלִינַן דִּמְשֻׁנְכְנַס הַשַּׁבָּת עַד שֶׁהִגִּיעַ לַנָּמֵל הָיָה לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, מִשּׁוּם (י) דִּסְפֵקָא דְּרַבָּנָן לְקוּלָּא: (טו) וְאִם כְּבָר יָצָא. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁפָּגַע בְּמָקוֹם אֶחָד לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים וְקָנָה שָׁם שְׁבִיתָה וְנִתְרַחֵק שָׁם יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם, דְּמִן הַדִּין אֵין לוֹ רַק אַרְבַּע אַמּוֹת כְּדִין יָצָא חוּץ לַתְּחוּם, דַּאֲפִלּוּ בְּאֹנֶס אֵין לוֹ רַק אַרְבַּע אַמּוֹת, אֲפִלּוּ הָכִי אִם מַחֲמַת אֹנֶס נִכְנַס בְּתוֹךְ עִיר (י״ט) מֻקָּפֶת מְחִצּוֹת, נֶחְשָׁב לוֹ כָּל הָעִיר כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, כְּדִין הוֹצִיאוּהוּ עַכּוּ״ם וְנִתְנוּהוּ בְּתוֹךְ עִיר מֻקָּפֶת מְחִצּוֹת בְּסִימָן ת״ה (ס״ה). וְאִם לא יָצָא חוּץ לְאַלְפַּיִם וְרַק שֶׁכָּלְתָה מִדָּתוֹ בַּחֲצִי הָעִיר, (יז) אֵינוֹ רַשַּׁאי לֵילֵךְ רַק עַד מָקוֹם שֶׁכָּלְתָה מִדָּתוֹ. הַבָּא בְּיוֹם טוֹב מִחוּץ לַתְּחוּם מִמָּקוֹם שֶׁפָּגַע לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, מִכָּל מָקוֹם בְּשַׁבָּת (יג) שֶׁלְּאַחֲרָיו מֻתָּר לָלֶכֶת אַלְפַּיִם מִמָּקוֹם שֶׁעוֹמֵד, דְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב שְׁתֵּי קְדֻשּׁוֹת הֵן, וּמְשׁוּם הָכָנָה אֵין בּוֹ אִסּוּר, כֵּיוָן דְּלא עֲבִיד וְלא מִידֵי [אַחֲרוֹנִים]: (טז) מִכְּחַ גְּשָׁמִים וְכוּ׳. וְכָל שֶׁכֵּן אִם דְּחָפוּהוּ עַכּוּ״ם לְתוֹךְ הָעִיר, דְּהָוֵי לֵיהּ כָּל הָעִיר כַּלָּה כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, (יז) וּמִכָּל מָקוֹם לא יֹאמַר לְעַכּוּ״ם שֶׁיְּדַחֲפוּ אוֹתוֹ: (יז) אוֹ שֶׁצָּרִיךְ וְכוּ׳. וְכָל זֶה כְּשֶׁלֹּא מָצָא מָקוֹם צָנוּעַ לְפָנוֹת וְכֵן מָקוֹם לְהִסָּתֵר מֵחַמָּה אוֹ גְּשָׁמִים עַד תּוֹךְ הָעִיר, דְּאִי לָאו הָכִי אָסוּר לוֹ לִכְנוֹס, וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן ת״ו (ס״א), וְזֶהוּ שֶׁכָּתַב רַמ״א ׳וְעַיֵּן לְקַמָּן׳ וְכוּ׳:

א (א) לֹא יִכָּנֵס לִהְיוֹת וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּלא תֵּימָא (ס) דְּאַמָּה אַחַת לא חָשִׁיב יְצִיאָה וּמִמֵּילָא הוּא כִּבְנֵי הָעִיר: (ב) מֵעֲמִידַת רַגְלָיו

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ז) הַגְּרַ״א, וְכֵן מוּכָח מִלְּשׁוֹן הַמְחַבֵּר: (ס) וְאַף שֶׁהַהֲלִיכָה בְּאַמְצַע הָיְתָה לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה [רַשְׁבָּ״א (מג. ד״ה מסתכל) וְרִיטְבָּ״א (שם ד״ה מתני׳)]: (ו) דְּאִם הָיְתָה אֲז עוֹמֶדֶת לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, הֲרֵי בְּעוֹמְדָת עַל הָאָרֶץ וְקָנָה שְׁבִיתָה בְּיַבָּשָׁה: (ו) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מ) עַיֵּן בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ״ז בְּסִימָן רמ״ח (ס״ט ובקו״א סק״ד) דְּמַקֵּל בְּאָמֵן זֶה אֲפִלּוּ לְצֵאת מִסְּפִינָה לְסִפִינָה, וְכָל שֶׁכֵּן בָּזֶה: (מ) עֹלַת שַׁבָּת (סק״ב) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ה): (י) אַף דַּיִּשׁ כָּאן סְפֵק סְפֵקָא לְהַחְמִיר, דְּשָׁמָא הוּא לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה וְשָׁמָא יֵשׁ תְּחוּמִין לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה. וְעַיֵּן בְּסֵפֶר בֵּית מֵאִיר:

(יא) וְקִרְלְקַמָּן בְּסִימָן ת״ה סָעִיף ו׳: (יב) מִגֵּן אַבְרָהָם (סק״ה) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (יג) וְהוּא הַדִּין לְהֶפֶךְ, אִם בָּא בְּשַׁבָּת מֵאֶתְמוֹל בְּיוֹם טוֹב שֶׁלְּאַחֲרָיו: (יד) אַחֲרוֹנִים: **א** הַנָּה זֶה הַלָּשׁוֹן ׳לִהְיוֹת כִּבְנֵי הָעִיר׳ מוּבָא בַּשּׁוּר, וְשָׁם הַפֵּרוּשׁ כִּפְשׁוּטוֹ דְּלא יִכָּנֵס לִהְיוֹת כִּבְנֵי הָעִיר, אֲבָל בִּשְׁעוּר הַשְׁלֵמַת אַרְבַּע אַמּוֹת מִמָּקוֹם שֶׁהוּא, מֵאֵת לְכָנֵס, וְהוּא כְּדַעַת הָרַ״ן (ג.) דְּיֵשׁ לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת לְכָל צַד. אֲבָל בְּמַחֲבֶר שֶׁסִּים דְּהַאַרְבַּע אַמּוֹת דְּוַקָא לְצַד חוּץ, לֵיכָּא לְפָרֵשׁ הָכִי, וּכְבָר הַעִיר בָּזֶה הַפְּרִי מְגַדִּים בְּסִימָן שצ״ו (מש״ז סק״א), וְעַל כֵּן דְּחַקְנוּ לְפָרֵשׁ הָכִי:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(ג) יִכָּנֵס: **ג** [ג]מִי שֶׁקִּדֵּשׁ עָלָיו הַיּוֹם (ד) וְהוּא חוּץ לְתְחוּם הָעִיר אֲפִלּוּ אַמָּה אַחַת, לֹא יִכָּנֵס (ה) לְהְיוֹת כְּבְנֵי הָעִיר, וְאֵינוֹ מְהַלֵּךְ אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ מִמְּקוֹם שֶׁקִּדֵּשׁ עָלָיו הַיּוֹם: **ד** [ד]מִי שֶׁיָּצָא חוּץ לַתְּחוּם (ו) שֶׁלֹּא לְדַעַת, (ז) מֻתָּר לַעֲשׂוֹת לוֹ (ח) מְחִצָּה שֶׁל בְּנֵי אָדָם שֶׁעֵרְבוּ לְאוֹתוֹ רוּחַ וְיכוֹלִים (ג) לִילֵךְ שָׁם, וְיַעֲשׂוּ סְבִיבָיו כְּמוֹ מְחִצָּה (ט) וְיִכָּנֵס בֵּינֵיהֶם, (י) [ה]וְהוּא שֶׁלֹּא יֵדְעוּ אוֹתָם שֶׁנַּעֲשֵׂית בָּהֶם הַמְּחִצָּה שֶׁלְּשֵׁם כָּךְ נִקְרְאוּ, [ו]אֲבָל אִם יָצָא (יא) לְדַעַת, אָסוּר *): **ה** (יב) [ז]מִי שֶׁהוֹצִיאוּהוּ חוּץ לַתְּחוּם עַכּוּ"ם (יג) אוֹ רוּחַ רָעָה אוֹ שְׁאָר כָּל אֹנֶס, (יד) אוֹ שֶׁשָּׁגַג וְיָצָא, אֵין לוֹ (טו) אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת. הֶחֱזִירוּהוּ לְתוֹךְ הַתְּחוּם, כְּאִלּוּ לֹא יָצָא, וַהֲרֵי כָּל הָעִיר כְּאַרְבַּע אַמּוֹת כְּבַתְּחִלָּה וְחוּצָה לָהּ אַלְפַּיִם אַמָּה לְכָל רוּחַ. [ח]אֲבָל (טז) אִם חוֹזֵר לְדַעַת, אֵין לוֹ (יז) אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת. הַגָּהּ: וְכֵן אִם (יח) נִכְנַס לִסְפִינָה (ז) וְיָצְאָה הַסְּפִינָה (יט) חוּץ לַתְּחוּם וְחָזְרָה לַאֲחוֹרֶיהָ (כאילו).

ג [ג] מִשְׁנָה שָׁם (כ"ב) [נ"ב ע"ב]. ד שָׁם בַּגְּמָרָא מ"ג (ע"ב) בְּעֶבְדָּא דְּנָחְמָיָה. ה שָׁם מ"ד (ע"ב). ו [ד] מַשְׁמָעוּת הַגְּמָרָא שָׁם, וְכֵן פָּסַק הָרַא"ש שָׁם (פ"ד סי' ח). *) (עַיֵּן לְעֵיל סִימָן שס"ב סָעִיף ה'). ז מִשְׁנָה שָׁם מ"א (ע"ב), וּכְפִרוּשׁ רַשִׁ"י שָׁם (ד"ה כאילו). ח שָׁם בַּגְּמָרָא מִדִּיּוּקָא דְּמַתְנִיתִין.

בְּאֵר הֵיטֵב

אַמּוֹת. עַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּסִימָן ת"ט סָעִיף ה': **ד** (ג) לֵילֵךְ. וּכְשֶׁמַּגִּיעַ תּוֹךְ הַתְּחוּם, שְׁרֵי לֵילֵךְ לָעִיר בְּלֹא מְחִיצָה, עַיֵּן מַה שֶּׁאִיתָא סָעִיף א'. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג): **ה** (ז) וְיָצְאָה. עַיֵּן סִימָן רמ"ח סָעִיף ו':

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְלַחוּץ. אֲבָל לְצַד פָּנִים כְּלָל לֹא, דְּאַף דִּבְרֵי הָאֲחֵרוֹנִים (ג) לְכָלֵי עַלְמָא יָכוֹל לְבָרֵר הָאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁלּוֹ לְכָל צַד שֶׁיִּרְצֶה, שֶׁאֲנִי הָכָא (ג) כֵּיוָן שֶׁהַתְחִיל לָלֶכֶת אֶל עֵבֶר זֶה, נִרְאֶה כְּבוֹרֵר הָאַרְבַּע אַמּוֹת מִמֶּנּוּ וּלְהָלְאָה. וְהַנָּה הַמַּחֲבִר אָזַיל לְטַעֲמֵיהּ בְּסִימָן שצ"ו (ס"א) דְּאֵין לוֹ רַק אַרְבַּע אַמּוֹת, (ד) אֲבָל לְפִי מַה שֶּׁהֵבִיא הָרַמְ"א שָׁם בַּהַגָּ"ה בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים דְּיֵשׁ לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת לְכָל צַד, וְהַכְרִיעוּ שָׁם הָאַחֲרוֹנִים כְּדַעָה זוֹ, אִם כֵּן יָכוֹל לֵילֵךְ הָאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁלּוֹ אַף לְצַד הָעִיר, דְּהַיְנוּ אִם יָצָא אַמָּה אַחַת יוּכַל לַחֲזוֹר לְתוֹךְ הַתְּחוּם בְּשִׁעוּר שֵׁשׁ אַמּוֹת. וְדַע, דְּכָל זֶה אִם יָצָא בְּמֵזִיד, אֲבָל אִם יָצָא (ה) בְּאֹנֶס, אוֹ מֵחֲמַת טִרְדָּתוֹ (ו) שָׁכַח וְיָצָא, הִסְכִּימוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּכָל שֶׁלֹּא יָצָא מִן הַתְּחוּם אַרְבַּע אַמּוֹת מֻתָּר לוֹ לַחֲזוֹר וְלִכְנֹס תּוֹךְ הָעִיר, דִּכְבָר נִתְבַּטֵּל זֶה אֶמְרִינַן דְּכֵיוָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לַחֲזוֹר לְתוֹךְ תְּחוּמוֹ חָשׁוּב כְּאִלּוּ לֹא יָצָא כְּלָל מִן הַתְּחוּם, וַהֲרֵי הוּא כִּבְנֵי הָעִיר, וְכָל שֶׁכֵּן אִם יָצָא (ז) לְדָבָר מִצְוָה דְּמֻתָּר לוֹ לַחֲזוֹר תּוֹךְ תְּחוּמוֹ וּמִשָּׁם לָעִיר, כָּל שֶׁלֹּא יָצָא מִתּוֹךְ הַתְּחוּם אַרְבַּע אַמּוֹת: **ב** (ג) יִכָּנֵס. דְּכְתַר (מ) רַבּוּ שָׁדְרִינַן, וְכֵיוָן דְּלֹא הָוֵי אֶלָּא רַגְלוֹ אַחַת חוּץ לַתְּחוּם וַעֲדַיִן רֻבּוֹ בְּתוֹךְ הַתְּחוּם, הִלְכָּךְ יִכָּנֵס. וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל דְּיֵשׁ לוֹ שִׁעוּר אַרְבַּע אַמּוֹת חוּץ לַתְּחוּם, גַּם בָּזֶה יְהֵיהּ הַדִּין אִם יָצָא עַל יְדֵי אֹנֶס וְרָגְלוֹ אַחַת הוּא עֲדַיִן בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הַתְּחוּם, חָשִׁיב כְּאִלּוּ עֲדַיִן לֹא יָצָא [אַלְיָה רַבָּה (סק"ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: **ג** (ד) וְהוּא שֶׁלֹּא לְתְחוּם הָעִיר. דְּאִלּוּ הָיָה בְּתוֹךְ תְּחוּם הָעִיר, חָשׁוּב כִּבְנֵי הָעִיר, כֵּיוָן שֶׁדַּעְתּוֹ לִכְנוֹס לָעִיר וְיֵשׁ לוֹ כָּל הָעִיר וְאַלְפַּיִם אַמָּה סְבִיבָהּ לְכָל צַד, אֲבָל כֵּיוָן שֶׁהֶחְשִׁיךְ לוֹ אַמָּה אַחַת חוּץ לַתְּחוּם, אֵין לוֹ אֶלָּא אַלְפַּיִם אַמָּה סָבִיב מְקוֹמוֹ שֶׁשָּׁבַת שָׁם: (ה) לְהְיוֹת כִּבְנֵי הָעִיר. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף דְּמֻתָּר לוֹ לִכְנוֹס לְתוֹךְ הָעִיר בְּמִקְצָת, דְּכֵיוָן שֶׁשָּׁבַת רַק אַמָּה אַחַת חוּץ לָאַלְפַּיִם הַסְּמוּכִים לָעִיר יֵשׁ לוֹ לִכְנוֹס שֵׁשׁ אַמּוֹת בְּתוֹךְ הָעִיר, דְּשִׁעוּר אַלְפַּיִם מוֹדְדִין חוּץ מֵאַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁשָּׁבַת בָּהֶן, כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן שצ"ז (ס"א), מִכָּל מָקוֹם (ט) אֵינוֹ נֶחְשָׁב עַל יְדֵי זֶה לִהְיוֹת כִּבְנֵי הָעִיר שֶׁיִּהְיֶה מֻתָּר לוֹ לֵילֵךְ בְּתוֹכָהּ וְאַלְפַּיִם סְבִיבָהּ, כֵּיוָן דְּעַל כָּל פָּנִים בְּעֵת שֶׁקִּדֵּשׁ הַיּוֹם הָיָה חוּץ לְתְחוּם הָעִיר [הַגְּרָ"א]: **ד** (ו) שֶׁלֹּא לְדַעַת. בְּאֹנֶס, (י) אוֹ שֶׁשָּׁגַג וְיָצָא, וְהוּא הַדִּין (יא) לִדְבָר מִצְוָה: (ז) מֻתָּר וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף לְמִי שֶׁפּוֹסֵק כְּרַבִּי יְהוּדָה, וְכֵיוָן שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן שצ"ו (משנ"ב סק"ח ושעה"צ סק"ה) לְדַעָה רִאשׁוֹנָה שָׁם: (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) בְּשֵׁם הַמַּגִּיד מִשְׁנֶה בְּטַעַם הָרַמְבַּ"ם: (ד) אַחֲרוֹנִים: (ה) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) וְאַלְיָה רַבָּה (סק"א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, וְהוּא כְּדַעַת רַשִׁ"י (נ"ב: ד"ה מי שיצא) דְּרַבָּנָן אֵירְיֵי דְּזָקָא בְּמֵזִיד. וְעַיֵּן בְּרָךְ"ה (טו. ד"ה והא) שֶׁגַּם הוּא כָּתַב דִּלְדִינָא בְּשֶׁלֹּא בְּמֵזִיד נוֹכֵל לְסָמֹךְ לְהָקֵל מִשְּׁמַעְתָּתָא דִּנְחָמְיָה בַּר חֲנִילַאי, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּכָאוּר הַגְּרָ"א שֶׁהִסְכִּים גַּם כֵּן לְדִבְרָיו: (ו) מִפְּעִיף ה', דְּבִשְׁנָגָה חָשִׁיב כְּאֹנֶס לְעִנְיַן הֶחֱזִירוּהוּ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַגְּרָ"א שָׁם, וְכֵן מוּכָח מֵהָרַ"ן (שם) שֶׁהוֹכִיחַ לְהָקֵל מִשְּׁמַעְתָּא דִּנְחָמְיָה בַּר חֲנִילַאי, וְהָתָם הַלֹּא רַק שׁוֹגֵג הָיָה. וּדְלֹא כְּאַלְיָה רַבָּה (שם) שֶׁהִשְׁוָה שׁוֹגֵג לְמֵזִיד בָּזֶה: (ז) וּבָזֶה בְּלֵי עָלְמָא מוֹדוּ, כְּמֹאבָר בְּשֵׁ"ס דַּף מ"ה (ע"א) דִּלְדִבּוּר מִצְוָה כָּלֵי עָלְמָא מוֹדוּ, דְּהַכְלָעַת תְּחוּמִין מִלְּתָא הִיא: **ב** (ט) רַשִׁ"י (נב: ד"ה נוקר): **ג** (ט) וְדַע, דִּבְעִנְיָנֵנוּ אֵינוֹ שַׁיָּךְ לוֹמַר דִּין הַכְלָעַת תְּחוּמִין שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ נִכְנַס תּוֹךְ הַתְּחוּם קֹדֶם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וַאֲפִלּוּ אִם הָיָה זֶה עַל יְדֵי אֹנֶס. דְּלֹא שַׁיָּךְ זֶה אֶלָּא בְּיָצָא חוּץ לְתְחוּם, אָז אָמְרִינַן כֵּיוָן דְּעָל עָל, וְלֹא בָּזֶה דְּשִׁעוּרוֹ לְכַתְּחִלָּה כֵּן הוּא אַלְפַּיִם אַמָּה חוּץ מָקוֹם שֶׁשָּׁבַת בּוֹ וְלֹא יוֹתֵר, כֵּן מוּכָח בַּפּוֹסְקִים. וְאַף דְּמִדְּבְרֵי הָרַשְׁבָּ"א בְּחִדּוּשָׁיו סוֹף פֶּרֶק מִי שֶׁהוֹצִיאוּהוּ (נב: ד"ה ר' שמעון), מִשְׁמַע דְּתוֹלָה זֶה בְּדִין הַכְלָעַת תְּחוּמִין, נִרְאֶה דְּטָעוּת סוֹפֵר הוּא וְצָרִיךְ לוֹמַר 'יָצָא', וְכֵן בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ [בית נחיבות שער ה סי' יד] לֹא הֶעְתִּיק דִּין זֶה רַק לְעִנְיַן יָצָא, עַיֵּן שָׁם: **ד** (י) דְּשׁוֹגֵג כְּאֹנֶס חָשִׁיב לְעִנְיַן זֶה, וְכַמְבֹאָר בְּסָעִיף ה': (יא) פּוֹסְקִים: (יב) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב): (יג) נְהַר שָׁלוֹם (סק"ד) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק"ד): **ה** (יד) רַשִׁ"י (מא: ד"ה אוֹ): (טו) הַגְּרָ"א: (טז) רַבֵּנוּ יוֹנָתָן (י: ד"ה גמ'): (יז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) וְאַלְיָה רַבָּה (סק"ה) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק"ו), וְכֵן מַשְׁמַע בְּאוֹר זָרוֹעַ שָׁם רֵישׁ שַׁבָּת (ח"ב הל' ערי"ש סי' ג). וְעַיֵּן עוֹד צִיּוּר בְּמָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְגַם הוּא לְדִינָא, וְהָעְתִּיקוּ הָאַלְיָה רַבָּה (שם):

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ג) רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף לְמִי שֶׁפּוֹסֵק כְּרַבִּי יְהוּדָה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן שצ"ו (משנ"ב סק"ח ושעה"צ סק"ה) לְדַעָה רִאשׁוֹנָה שָׁם: (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) בְּשֵׁם הַמַּגִּיד מִשְׁנֶה בְּטַעַם הָרַמְבַּ"ם: (ד) אַחֲרוֹנִים: (ה) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) וְאַלְיָה רַבָּה (סק"א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, וְהוּא כְּדַעַת רַשִׁ"י (נ"ב: ד"ה מי שיצא) דְּרַבָּנָן אֵירְיֵי דְּזָקָא בְּמֵזִיד. וְעַיֵּן בְּרָךְ"ה (טו. ד"ה והא) שֶׁגַּם הוּא כָּתַב דִּלְדִינָא בְּשֶׁלֹּא בְּמֵזִיד נוֹכֵל לְסָמֹךְ לְהָקֵל מִשְּׁמַעְתָּתָא דִּנְחָמְיָה בַּר חֲנִילַאי, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּכָאוּר הַגְּרָ"א שֶׁהִסְכִּים גַּם כֵּן לְדִבְרָיו: (ו) מִפְּעִיף ה', דְּבִשְׁנָגָה חָשִׁיב כְּאֹנֶס לְעִנְיַן הֶחֱזִירוּהוּ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַגְּרָ"א שָׁם, וְכֵן מוּכָח מֵהָרַ"ן (שם) שֶׁהוֹכִיחַ לְהָקֵל מִשְּׁמַעְתָּא דִּנְחָמְיָה בַּר חֲנִילַאי, וְהָתָם הַלֹּא רַק שׁוֹגֵג הָיָה. וּדְלֹא כְּאַלְיָה רַבָּה (שם) שֶׁהִשְׁוָה שׁוֹגֵג לְמֵזִיד בָּזֶה: (ז) וּבָזֶה בְּלֵי עָלְמָא מוֹדוּ, כְּמֹאבָר בְּשֵׁ"ס דַּף מ"ה (ע"א) דִּלְדִבּוּר מִצְוָה כָּלֵי עָלְמָא מוֹדוּ, דְּהַכְלָעַת תְּחוּמִין מִלְּתָא הִיא: **ב** (ט) רַשִׁ"י (נב: ד"ה נוקר): **ג** (ט) וְדַע, דִּבְעִנְיָנֵנוּ אֵינוֹ שַׁיָּךְ לוֹמַר דִּין הַכְלָעַת תְּחוּמִין שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ נִכְנַס תּוֹךְ הַתְּחוּם קֹדֶם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וַאֲפִלּוּ אִם הָיָה זֶה עַל יְדֵי אֹנֶס. דְּלֹא שַׁיָּךְ זֶה אֶלָּא בְּיָצָא חוּץ לְתְחוּם, אָז אָמְרִינַן כֵּיוָן דְּעָל עָל, וְלֹא בָּזֶה דְּשִׁעוּרוֹ לְכַתְּחִלָּה כֵּן הוּא אַלְפַּיִם אַמָּה חוּץ מָקוֹם שֶׁשָּׁבַת בּוֹ וְלֹא יוֹתֵר, כֵּן מוּכָח בַּפּוֹסְקִים. וְאַף דְּמִדְּבְרֵי הָרַשְׁבָּ"א בְּחִדּוּשָׁיו סוֹף פֶּרֶק מִי שֶׁהוֹצִיאוּהוּ (נב: ד"ה ר' שמעון), מִשְׁמַע דְּתוֹלָה זֶה בְּדִין הַכְלָעַת תְּחוּמִין, נִרְאֶה דְּטָעוּת סוֹפֵר הוּא וְצָרִיךְ לוֹמַר 'יָצָא', וְכֵן בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ [בית נחיבות שער ה סי' יד] לֹא הֶעְתִּיק דִּין זֶה רַק לְעִנְיַן יָצָא, עַיֵּן שָׁם: **ד** (י) דְּשׁוֹגֵג כְּאֹנֶס חָשִׁיב לְעִנְיַן זֶה, וְכַמְבֹאָר בְּסָעִיף ה': (יא) פּוֹסְקִים: (יב) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב): (יג) נְהַר שָׁלוֹם (סק"ד) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק"ד): **ה** (יד) רַשִׁ"י (מא: ד"ה אוֹ): (טו) הַגְּרָ"א: (טז) רַבֵּנוּ יוֹנָתָן (י: ד"ה גמ'): (יז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) וְאַלְיָה רַבָּה (סק"ה) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק"ו), וְכֵן מַשְׁמַע בְּאוֹר זָרוֹעַ שָׁם רֵישׁ שַׁבָּת (ח"ב הל' ערי"ש סי' ג). וְעַיֵּן עוֹד צִיּוּר בְּמָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְגַם הוּא לְדִינָא, וְהָעְתִּיקוּ הָאַלְיָה רַבָּה (שם):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah